

TEIČU DABAS REZERVĀTS - LIELĀKAIS SŪNU PURVS BALTIJĀ

Apmeklētāju dienu kalendārs 2024:

Grupas lielums līdz 15 cilvēkiem, pieteikties vismaz 3 dienas pirms, zvanīt vēlams darba dienās.

1.jūnijs plkst.10.00 un 13.00 (Diāna, 25708126).

15.jūnijs plkst.10.00 un 13.00 (Regīna, 29139677).

29.jūnijs plkst.10.00 un 13.00 (Diāna, 25708126).

20.jūlijs pasākums "Nezināmais par zināmo dabā. Mitrāju augu daudzveidība un dažādība" (Regīna, 29139677).

3.augusts plkst.10.00 un 13.00 (Diāna, 25708126).

10.augusts plkst. 10.00 un 13.00 (Regīna, 29139677).

31.augusts plkst. 14.00 (Diāna, 25708126).

7.septembris plkst. 10.00 un 13.00 (Diāna, 25708126).

21.septembris plkst. 14.00 (Regīna, 29139677).

29.septembris plkst. 10.00 un 13.00 (Regīna, 29139677).

5.oktobris plkst.10.00 un 13.00 (Diāna, 25708126).

12.oktobris plkst.14.00 (Regīna, 29139677).

19.oktobris plkst.10.00 un 13.00 (Diāna, 25708126).

PIEDĀVĀJUMS:

* Rezervātru var apmeklēt tikai Apmeklētāju dienās no 1.jūnija līdz 31.oktobrim.

* Apmeklētāju dienās - pārgājiens ar gidu pa **Sildu dabas taku**. Garums 3 km, infrastruktūra: laipas, stāvlaukums, atpūtas vietas, informācijas stends. **Atrodas Madonas novada, Mētrienas pagastā**. Tikšanās vieta tiek pateikta, piesakoties uz ekskursiju!

* Apmeklējums bez gida - 27 m augsts skatu tornis. **Atrodas Krustpils novada, Atašienes pagasta Kristakrūgā, ceļa Jēkabpils - Rēzekne malā**.

Teiču dabas rezervāts dibināts 1982. gadā. Tam raksturīga Austrumlatvijas purvu un mežu flora. Kopējā platība ir 19 779 ha, un lielāko daļu - 13 681 ha jeb 69% - aizņem sūnu purva masīvs, kas ir viens no lielākajiem un neskartākajiem šāda veida purviem Baltijā. Kopumā šeit konstatētas 688 ziedaugu un paparžaugu sugas (38 aizsargājamas), kā arī 217 sūnu sugas (24 ir aizsargājamas). Teiču purva masīvs kopā ar Lielo Pelečāres purvu kopš 1995. gada ir iekļauts Ramsāres konvekcijas starptautiski nozīmīgo mitrāju un Eiropā putniem nozīmīgo vietu sarakstā. Administratīvi Teiču dabas rezervāts atrodas triju novadu – Madonas, Varakļānu un Krustpils teritorijās.

Teču purva masīvs atrodas Austrumlatvijas zemienes Jersikas līdzenumā un sācis veidoties pirms 10 000 – 12 000 gadu. Pārmērīga mitruma apstākļos reljefa pazeminājumos veidojās sekli ezeri. Tie pamazām aizauga. Purvā vidējais kūdras slāņa biezums ir 6-7 m, maksimālais – līdz 9 m.

Teritorijas vidēji viļņotā eljefa raksturīgā iezīme ir gari vaļņveida pacēlumi jeb flūtingi. Flūtingi Teiču purvā veido iegarenas salas un pussalas. Lielākās ir Raksala un Siksala. Purva virsmas mikroreljefu veido augstajam purvam raksturīgie ciņu, ciņu-liekņu un grēdu-liekņu kompleksi.

Kāpēc rezervātu nedrīkst brīvi apmeklēt? Rezervātus dibina vietās, kur saglabājušās plašākas, cilvēku maz ietekmētas ekosistēmas un retas, izzūdošas sugas. To tālākai saglabāšanai nepieciešams saglabāt iespējami dabiskus apstākļus, novēršot tiešu cilvēka darbību – troksni, nomīdīšanu, ugunsgrēkus, piesārņojumu, sugu atradņu apzinātu vai neapzinātu postīšanu un iznīcināšanu.

Purva tipi un flora. Teiču purvs ir augstais (sūnu) purvs, kas aizņem lielāko daļu rezervāta teritorijas, taču nelielās platībās ir arī pārejas un zāļu pļavas. Sūnu purvā kupoli (pacēlumi) pār pārējo teritoriju paceļas līdz pat 7 m. Purvā ir 18 ezeri, kas lielāki par 1 ha. Tie pārsvarā atrodas kupolu nogāzēs. Lielākā sugu daudzveidība ir zāļu purvos, kur augi barības vielas iegūst ne tikai no lietus ūdeņiem, bet arī no gruntsūdeņiem. Šeit sastopamas dažādu sugu orhidejas, trejlapu puplakši, purva rūgtdilles, ārkauša kasandra, purva dzērvenes, niedres un dažādu sugu grīšļi, kā arī vairākas retās un aizsargājamās sugas: purva sūnene, Lēzeļa lipare, kūdrāju grīslis, sūnas: tumšā pinkaine, parastā dižsirpe un palienes lāpstīte.

Sūnu purvos pārsvarā aug sfagnu sūnas, jo kūdra saturniecīgu minerālvielu daudzumu. Šeit augi pārtiek galvenokārt no nokrišņu ūdeņiem. Dominējošās sugas ir purva vaivariņš, zilene, ārkauša kasandra, sila virsis, makstainā spilve, purva šeihcērija; sūnas: Magelāna sfagns, iesarkanais sfagns. Nedaudzie pārejas purvi sastopami pārsvarā sūnu purva malās. Tajos ir gan zāļu, gan sūnu purviem raksturīgi augi. No retām sugām – mellenāju kārkls. Teiču purvs ir vienīgā vieta Latvijā, kur atrastas sūnas: mīksta sfagns un klints andreja. No īpaši aizsargājamo augu sugām Teiču rezervātā aug arī dzeltenā dzegužpuķīte, meža silpurene, platlapu cinna, pundurbērzs, gaišdzeltenā pūslene u.c.

Putni. Teiču dabas rezervāts ir starptautiski nozīmīga migrējošo un ligzdojošo ūdensputnu vieta. No Eiropā apdraudētām šeit konstatētas 57 putnu sugas. Nozīmīgākās ir mazais ērglis, klinšu ērglis, lietuvināis, dzeltenais tārtiņš, purva tilbīte, pelēkā dzērve un melnkakla gārgale. Teiču purvs ir nozīmīga vieta rubeņu un medņu riestiem, kā arī atpūtas un barošanās vieta dzērvenēm un zosīm pavasara un rudens migrāciju laikā. Purvam piegulošajos mitrajos mežos un uz minerālzemes salinām sastopami veci lieli koki, kas piemēroti lielo plēsīgo putnu – ērgļu, peļu klijānu, kā arī melno stārķu ligzdām. Dobumus ligzdošanai izmanto pūces, gaigalas, melnās dzilnas un citas dzenveidīgo sugas.

Par Teiču dabas rezervāta dabas vērtību simbolu ir izraudzīta melnkakla gārgale.

Latvijā tas ir ļoti rets ligzdotājs, jo šeit šī suga sasniedz izplatības areāla dienvidu robežu. Savi ligzdu gārgales taisa nepieejamos purva ezeros uz salinām. Perējuma parasti ir 1-2 mazuļi. Barībā izmanto zivis, kuras spēj noķert, nirstot atvērtām acīm līdz 7 m dziļumam. Teiču purvā ik gadus novēroti 1-3 melnkakla gārgales pāri.

Dzīvnieki. Rezervātā konstatētas 47 Latvijas faunai raksturīgas zīdītājdzīvnieku sugas. No Eiropā apdraudētām: lūsis, vilks, bebrs, ūdrs un brūnais lācis. Purvā bieži uzturas arī aļņi, to šķērso mežacūkas, meža caunas un meža cirši. Ūdenstilpnes apdzīvo bebri, ūdri, Amerikas ūdeles. Sastopami arī sikspārņi: ziemeļu sikspārņi, ūdeņu naktssikspārņi, rūsganie vakarsikspārņi un pundursikspārņi. No rāpuļiem Teiču purvā bieži sastop pļavas ķirzakas, odzes dažādās krāsās – brūnā, zaļganā, pilnīgi melnā. Retumis var sastapt glodenes. Pavasaros purva malas grāvjos uzturas abinieki: purva vardes, parastās vardes, bieži sastopami parastie krupji.

Bezmugurkaulnieki. Teiču dabas rezervātā konstatētas vairāk nekā 3070 bezmugurkaulnieku sugas. No tām 1417 ir tauriņi, galvenokārt sūnu purviem raksturīgās sugas. Šeit sastopamas 27 pēclaudslaikmeta tauriņu sugas: zīleņu makstkode, lielais purvraibenis, purva vērpējsprīžmetis, purva dzeltenis, zīleņu zīlenītis, purva samtenis, Karēlijas pundurvērpējs u.c. Mēreni mitrajās rezervāta pļavās sastopams zirgskābeņu zīlenītis. Purvu un stāvošos ūdeņus ir mājvieta vairākām retām spāru sugām: sikspārei, brūnganajai plankumspārei, spilgtajai purvspārei, raibgalvas purvspārei, ugunsspārei. No vaboļu retumiem minama tikai purvā dzīvojošā purvāju skrejvabole un divjoslu airvabole, kura iekļauta Bernes konvencijas aizsargājamo kukaiņu sarakstā. Mežaudzēs mīt vītolu slaidkoksngrauzis un marmora rožvabole; pļavās – zilā eļļasvabole. Teiču

purvam piegulošajās mežaudzēs un pļaviņās sastopamas retu un aizsargājamu jātņieciņu sugas: ziemeļu jātņieciņš, dižais habroniks, lielais metopijs un melnais jātņieciņš.

Rezervāta apraksta avots: Dabas aizsardzības pārvalde.

Kontakti:

Darba laiks: Apmeklējumi tikai Dabas aizsardzības pārvaldes darbinieku pavadībā!

Adrese: Mētrienas pagasts, Madonas novads

Tālrunis: +371 29139677 (Regīna Indriķe, LV, RU, LT)

E-pasts:

Lai skatītu šo Google karti, nepieciešams iespējot sociālās sīkdatnes.

Pielāgot sīkdatnes